

Profitovať z chovu dojčiacich kráv sa bez adekvátnych podpôr nedá

Ján Huba, Jozef Daňo
SCPV - VÚŽV Nitra

Na Slovensku sa v súčasnosti chová vyše 36 tis. dojčiacich kráv, t.j. kráv, ktorých celá produkcia mlieka je určená na výživu ich teliat do odstavu vo veku 7 - 8 mesiacov. Tomuto, v našich podmienkach novému odvetviu, sa venuje asi 400 chovateľov.

Slovenská realita

System chovu dojčiacich kráv je odlišný od chovu dojnic. Cieľom je pri čo najnižších nákladoch odchovať tela s čo najvyššou hmotnosťou. Takéto telatá sú okrem jalovičiek pre obnovu stáda určené na ďalší výkrm. Väčšina u nás odchovaných teliat je vykrmovaná v zahraničí. Zástavové telatá sa predávajú po ukončení pastevnej sezóny vo veku 7 - 8 mesiacov. Tržby za telatá sú determinované ich počtom a hmotnosťou. Keďže nie všetci naši chovatelia realizujú systém chovu správne, tržby nedosahujú požadované hodnoty. Hlavným problémom je nízka natalita. Napríklad v uplynulom roku dosiahol priemerný počet narodených teliat na 100 kráv necelých 60. Pri 6 % úhyne do odstavu a potrebe 20 % jalovic na obnovu stáda bolo možné predať len 34 teliat na 100 kráv. Dosiahnuteľná hodnota, pri optimálnej natalite a brakovaní pritom predstavuje 77 (pozri tabuľku). Priemerná hmotnosť odstavených teliat sa pohybovala na úrovni 200 kg, optimum sa blíži k 300 kg.

Pohľad na ekonomiku

Pri už spomenutých parametroch, nízkej priemernej realizačnej cene v roku 2008 (2,157 eur - 65 Sk), čo je o takmer 0,663 eur (20 Sk) menej oproti roku 2006 a priemerných vlastných nákladoch na krmný deň dojčiacej kravy 2 eurá (odhadnuté z výsledkov podnikov, s ktorými VÚŽV spolupracuje), predstavovala priemerná strata na dojčiacu kravu 580 eur a po započítaní podpory na VDJ takmer 400 eur. V tejto analýze sú v nákladoch na krmný deň dojčiacej kravy započítané aj príslušné náklady ostatných kategórií (krmne dni teliat, jalovic na obnovu stáda, plemenných býkov), ako aj odpisy základného stáda (rozdiel medzi realizačnou cenou vyradených kráv a nákladmi na odchov jalovic do otelenia).

Aký je biologický potenciál?

Nad touto otázkou sme sa zamýšľali s účastníkmi kurzu „Minimum chovateľa dojčiacich kráv“, ktorý organizuje SCPV - VÚŽV Nitra v rámci Programu rozvoja vidieka. My, výskumníci, sme sa

s chovateľmi zhodli na parametroch, ktoré je reálne dosiahnuť pri optimálnom fungovaní systému chovu dojčiacich kráv (pozri druhý stĺpec v tabuľke). Ani pri plnom využití biologického potenciálu však nie je pri realizačnej cene 2,157 eur (65 Sk) z roku 2008 možné dosiahnuť zisk (ani po započítaní podpôr na VDĽ). Z červených čísel je možné sa dostať až po započítaní podpôr na znevýhodnené oblasti a jednotnej platby na plochu.

Podpory sú nutné

Cieľom každého podnikania je dosiahnuť zisk. To, že chov dojčiacich kráv má aj iné funkcie, než produkcia kvalitného hovädzieho mäsa (udržiavanie lúk a pasienkov, zamestnanosti na vidieku), by malo byť zohľadnené v podporách. Bez nich nie je reálne dosahovať nulovú nákladovú rentabilitu, pokiaľ ceny odstavených teliat nestúpnu nad 3,33 eur (100 Sk) za 1 kg živej hmotnosti.

Podtext: Chov dojčiacich kráv významne prispieva ku krajnotvorbe.

Model ekonomiky chovu pri existujúcej (rok 2008) a chovateľsky optimálnej situácii

Ukazovateľ	Priemer SR rok 2008	Chovateľské optimum
Počet živo narodených teliat na 100 kráv (ks)	60	95
Úhyn teliat do odstavu (%)	6	3
Potreba jalovic na obnovu stáda (%)	20	15
Náklady na 1 krmný deň kravy vrátane teliat a MD (eur/Sk)	1,99 / 0	1,99 / 60
Ročné náklady na 1 kravu vrátane teliat a mladého HD (eur/Sk)	727 / 21900	727/21900
Priemerná živá hmotnosť teliat pri predaji (kg)	200	290
Priemerná realizačná cena teliat za 1 kg živej hm. (eur/Sk)	2,157 / 65	2,157 / 65
Priemerný počet predaných teliat na 100 kráv (ks)*	34	77
Tržby z predaja teliat na 1 kravu (eur/Sk)	146,72 / 4 420	481,81/14 515
Podpora na 1 kravu cez VDĽ (vrátane teliat a MD) (eur/Sk)	182,57 / 5 500	182,57 / 5500
Ekonomický výsledok s podporou na VDĽ (eur/Sk)	- 397,66 / - 11980	-62,6/-1886

* počíta sa s ponechaním jalovičiek na obnovu stáda (jednoduchá reprodukcia)